

14

Az utolsó budai kávéház

A Déli vasút érkezési oldalával szemben maradt meg Buda utolsó kávéháza, még abból az időből, mikor a pályaudvart indóházának nevezték az ujságok, fafűtéses kályhák melegítették, a falakon tükrök világítottak és a kényelmetlen öreg székek hátát sötétbordó selyemmel húzták be. A mult pora és pipafüstje igénytelen patinát adott a régi kávéháznak, ahonnan a létfenntartási ösztön, a cigányt már régen kiszorította, nagybőgőjével, cimbalmával és hízelgő primásával együtt. Este kilenckor felébred a zongora, udvarolni kezd a szaxofon és illedelmes lányok lebegnek be, kipirult arccal, oldalukon előzékeny gavallérjukkal, hogy ha lehet, hát reggelig táncoljanak. Nem minden budai kávéház tudott szembenézni az időkkel. El is hullt mind, ahány csak volt. Ez az egy még ellenáll az espresszóvíharnak. Táblaüvegei feliratain látni, hogy mi mindennel fegyverezte fel magát, hogy fennmaradhasson. Hirdeti, hogy a nap bármely szakában felszolgál forró teát, hat forintos minőségű menüt, remek házikosztos vacsorát ad s ezenkívül éjjel működik az új Pavoni-gép, a csillogó fémcsofa, amely ezen a szerény vidéken valóságos modern szenzáció. A búvós erő, mely a koránfekvő budaiakra is eredményesen hat: a kávéház reggelig nyitva van, reggelig tart a tánc és belépődíj nincs. Az időknek engedett az intézmény, mikor zöld és vörös neonfényeket iktatott a kávéház homlokzatára. A helyi hatóságok is dédelgetik, mint utolsó mohikánt, a demokratikus alakulatok is segítik, mert itt rendezik meg táncmulatságaikat.

Mindez talán még mindig nem lett volna elég a fennmaradáshoz. Segített az is, hogy aki a sötétbe belép, azt piros kockás abroszok üdvözlik és sárga sóssütemények, a falról barátságosan ketyeg le egy kiszolgált falóra és a fogasokról nyítt rámákban lógnak le a napilapok. S valami meghitt és nyugalmas szag árad fel a beeresztett parkettából. A pincér fakó arca egy bölcsé, aki lenéz a mult romjaira és családjában igazgatja el a déli abonensek teritékeit. Edzett szíve van, ami kell is, tekintve a kosztosok élemedett korát. Mert a legtöbbje nyugdíjas, könnyen izguló és zsörtölődő, aki megolvassa a levesben a krumplidarabokat és szegény Gyulának előadást tart ragyogó reményeiről. A heves és könnyelmű bohémiából kevés maradt itt e falak közt, a terepet előzőnlőtték a kispolgárok, kártyázók, kalábristák és sakkozó kishivatalnokok, még abban az időben, mikor Ady Endre járt ide, hajnali hallgatásokra, a terem jobb sarkába húzódva, egyedül és fénylőn, mint egy sötét títán, aki ezekben a régiókban akkor is, most is, örökké idegen és ismeretlen maradt. Csak rettentő híre dobogtatta meg az ősbudaiak szívét, lopva pislogtak át hozzá és feltették tőle családi csendjüket, amelyet az asszonyok felcsillanó érdeklődése vert föl.

A lehető legkisebbre zsugorodott itt össze Ady emléke, a falra erősített vörös márvány alapon apró fehér kőtábla jelzi, hogy 1910 és 1916 között itt könyökölt az asztalra Ady Endre, hosszú órákon át. Az emlék, a szokványos hárszám-tábla méreteit alig haladja meg. Aranyozott faléc köríti megfakulva. A költő félrehúzódt, mintha sarokba állították volna, hogy meddőnek látszó jelenlétével ne zavarja a kismúlt arcú polgárok kalábercsatáit. Ami rá emlékeztet, az mind semmivé vált, pusztul, vagy figyelemre se méltó azok előtt, akik itt tízével és húszával ülnek és állnak körül, egy-egy helyi kártyaviadalt. Ki vet itt akár csak egy futó pillantást is az omladozó székek szívalakú támlájára. A táncoló párok semmiesetre se figyelnek fel a menendő mozdonyok izgatott fűttyére, amikor szénszag, korom és gőzfelhők közt siteregnek neki a déli messzeségeknél. Ady neve egyenesen és biztatón néz szembe azzal a három oldalboxxal, amelynek sötétpiros mélyébe az ifjú szerelmesek szottak behúzódni.

Tán ez élteti, ez óvta meg és valóban csak a költő láthatatlan nimbusza őrizte meg a Déli vasút Kávéházat az elmerüléstől. A közönség, mely a létfenntartást biztosítja, a párologó jó levešekért, a zavartalan kártyáért s a táncért jár ide, a kávéház lelkeivel és szellemével aligha találkozik. Delelő nekik ez a szerencsés intézmény s a szigorú felelőségek részéről is tolerált kicsapongás. Az ártalmatlan maradiság utolsó fellegvára, ahol jólesik bent ülni. Ragaszkodnak a kávéházhoz, mert beleillik abba a harmóniába, amelyet Budán maguk körül látnak, ha innen kilépnek. Este nyolc-kilenc óra körül azonban kapkodva szedik össze kalapjukat, botjukat, hanyatt-homlok iszkolnak haza, tisztelve és rettegve a nőt, aki otthon várta őket. A kávéházban kitombolják szelíd indulatukat s mikor hazafelé baktatnak, meg-megállnak és tetszik nekik, hogy egyre több friss és fényes autóbusz szaladgál Budán. Hogy már a Mártonhegy is kapott buszt. Meglátják, hogy a Déli-

vasút már nem törmelék, hanem esinos végállomás, Buda fő indóháza. Kinyújtott karral magyarázzák, hogy minő tündöklő park születik a Vérmezőn, e kietlennek tetsző szeméttemető helyén. Belejátszik e jó érzésbe és lokálpatriotizmusba a kiszélesített Margithíd, a bástyákkal ékeskedő Krisztina-központ, a teli taxiállomások, a fehérkeztűs forgalmi rendőr, a mozik lelkesítő reklámja, a készülő Árpádhíd. Már szívelik, már barátkoznak ezzel az új világgal, mely körülöttük kivirágzott és hálásak, hogy meghagyta nekik az utolsó kávéházat, ahol a sötétben a vasúti munkások fröccsöznek s ahová barátocskám olyan nagy ember járt valamikor, mint az az Ady Endre. P-J.

s. 23. sz.

Budapestre vonatkozó újságcikkek			
Szerző:	P-J		
Cím:	Az utolsó budai kávéház (Déli vasút kávéháza)		
Forrás:	Uj Idők		
(Hely)	(Idő)	(Köt. v. fiz.)	(Oldal)
	1949 III/26.		
Tárgy	640.24		
Hely	"Déli vasút" Kávéház		
Idő	1949.		
Személy			
Helyszám			
Székesfehérvári házinyomda 1926 — 8891			